

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.453/2016/5.

A tanács tagjai: . Vezekényi Ursula a tanács elnöke
. Farkas Attila előadó bíró
. Pethőné dr. Kovács Ágnes bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Hajdu, Radnai és Társai Ügyvédi Iroda
Az alperes:

Az alperes képviselője: Gárdos, Füredi, Mosonyi, Tomori Ügyvédi Iroda

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
ővárosi Ítéltábla 10.Gf.40.233/2015/14-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
ővárosi Törvényszék 15.G.42.398/2012/73.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.540.000 (kétmillió-ötszáznegyvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes jogelődje (a továbbiakban: felperes) és az alperes között 2007. október 2-án tőzsdén kívüli jövőbeni származékos ügyletek létesítésére irányuló keretszerződés jött létre, amelynek alapján a felek összesen 8 különleges kockázatú fordított devizaopciós ügyletet kötöttek egymással 5 éves időtartamra. Az

ügyletek tőkeösszegének 20 %-át a felperes óvadékként az alperesnél helyezte el.

- [2] Az így létrejött 8 ügylet közül 7 a felperes számára nyereségesnek bizonyult, az elért nyereség összesen 86.798.153 Ft-ot tett ki. A 2008. október 3-án kötött IRS2056ARF234 számú ügylet (a továbbiakban: Régi Ügylet) esetében viszont, - amelynek induló értéknapja 2008. október 7., a lejárat napja 2013. október 7., a szerződéskötéskori névérték 1.500.000 CHF, az alperes által fizetendő változó kamat 12 havi CHF LIBOR, a felperes által teljesítendő strukturált kamat 12 havi CHF LIBOR -1,2 % + az árfolyamindex értéke, az induló árfolyam 165 CHF/HUF, a strike price 185 CHF/HUF, a kiütési szint pedig 167 CHF/HUF volt - a felperesnek a szerződés futamideje alatt folyamatosan jelentős vesztesége keletkezett.
- [3] 2008. december 4-én a felek tőzsdei és tőzsdén kívüli azonnali és származtatott, valamint strukturált betéti ügyletek létesítésére irányuló újabb keretszerződést kötöttek egymással. A keretszerződés előkészítése során az alperes az időközben 2007. december 1-jén hatályba lépett, a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatásokról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló 2007. évi CXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Bszt.) 44. § (1) bekezdése alapján egy megfelelési és alkalmassági teszt elvégzéséhez szükséges kérdőívet (MiFID-teszt) küldött a felperes részére. A kérdőívet a felperes kitöltve 2008. június 30-án küldte vissza az alperesnek úgy, hogy a kockázatvállalási hajlandóságra vonatkozó kérdés esetében a legalacsonyabb kockázatvállalási hajlandóságot jelző választ jelölte meg. Az alperes ezt követően tájékoztatta a felperest, hogy ilyen válasz esetében újabb devizaopciós ügyletet nem köthetnek egymással, illetőleg a folyamatban lévő ügyleteiket is meg kell szüntetniük. A felperes ezt követően a kérdőíven a kockázatvállalási hajlandóságra vonatkozó eredeti válaszát módosította. A módosított kérdőív kiértékelése alapján az alperes megállapította, hogy a felperes magas kockázatú ügyletek megkötésére is hajlandó.
- [4] 2010. szeptember 29-én az alperes ajánlatot tett a felperes részére a veszteséges Régi Ügylet átstrukturálására. A felperes az ajánlatot elfogadta. Ennek alapján a felek 2010. október 4-én a Régi Ügyletet lezárták azzal, hogy egymással szemben fizetési kötelezettségük nem áll fenn, majd 4 éves határozott időtartamra az IRS2397RRF060 számú ügyletet (a továbbiakban: Új Ügylet) kötötték meg egymással. Az Új Ügylet induló értéknapja 2010. október 5., a lejárat napja 2014. október 6., a szerződéskötéskori névérték 1.500.000 CHF, az alperes által teljesítendő változó kamat 12 havi CHF LIBOR, a felperes által fizetendő strukturált kamat 12 havi CHF LIBOR -1,2% + árfolyamindex, a strike price 197 CHF/HUF, a kiütési szint pedig 167 CHF/HUF volt. Az ügylet biztosítására a felperesnek a névérték 110%-ának megfelelő óvadékot kellett az alperesnél elhelyeznie.
- [5] Az Új Ügylet fennállása alatt a felperesnek a CHF árfolyamának

számára kedvezőtlen alakulása miatt az egyes elszámolási időpontokban 82.451.381,61 HUF, 67.390.353 HUF, 77.669.334 HUF, majd 111.292.104,06 HUF fizetési kötelezettsége keletkezett. Az alperes a felperessel szembeni követelését az óvadék terhére érvényesítette. Az Új Ügylet végül 2014. október 6-án, a határozott idő lejártával megszűnt.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [6] A felperes módosított keresetében elsődlegesen az Új Ügylet semmisségét állítva az eredeti állapot helyreállítása keretében 335.559.863,39 HUF és járulékai, másodlagosan a szolgáltatások feltűnő értékaránytalanságára, valamint megtévesztésre és kényszerre hivatkozással 309.065.471 HUF és járulékai, harmadlagosan kártérítés címén 335.559.863,39 HUF és járulékai, valamint mindegyik kereseti kérelméhez kapcsolódóan az óvadékként lekötött pénzösszeg feletti rendelkezési jogának sérelme miatt 54.000.000 HUF kártérítés és járulékai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Hivatkozott arra, hogy az Új Ügylet megkötését megelőzően az alperes nem tett eleget a Bszt. 40. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségének, illetve hogy a MiFID-teszt eredményére tekintettel az alperesnek a Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontja alapján meg kellett volna tagadnia az Új Ügylet megkötését. E jogszabályok megsértése miatt a szerződés a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis. Ettől függetlenül álláspontja szerint a szerződési kockázatok kirívóan aránytalan megosztása miatt az Új Ügylet a jóerkölcshöz is ütközik és ennek következtében is érvénytelen. A felperes azt is állította, hogy az alperes a szerződés megkötésekor megtévesztette őt, illetőleg kényszerhelyzetben volt, a részére járó ellenszolgáltatás pedig az általa vállalt kockázattal nem áll arányban, így az Új Ügylet esetében a szolgáltatások feltűnő értékaránytalansága is fennáll. Mindezekre tekintettel a szerződést 2012. október 2-án megtámadta.

A kártérítés címén támasztott harmadlagos követelését a felperes azzal indokolta, hogy az alperes megtévesztő magatartása, a szükséges tájékoztatás hiánya és a jogszabályba ütköző szerződéses kikötések számára kárt okoztak. Az óvadék fizetésére pedig az álláspontja szerint szintén tisztességtelen, aránytalan, egyoldalú szerződéses rendelkezések alapján került sor, így az alperesnek az ezzel összefüggésben keletkezett kárát is meg kell térítenie.

- [7] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Azzal érvelt, hogy a tájékoztatási kötelezettségének megfelelően eleget tett, és a felperes által kitöltött MiFID-kérdőívet is szabályszerűen értékelte. Nem ütközik az Új Ügylet nyilvánvalóan jóerkölcshöz sem, így a szerződés semmissége nem állapítható meg. Állította, hogy a megtévesztésre és a kényszerre alapított megtámadási jogát a felperes elkésztően gyakorolta, a

szolgáltatások feltűnő értékaránytalanságára pedig a spekulatív jellegéből adódóan szerencse elemet tartalmazó Új Ügylet esetében a felperes megalapozottan nem hivatkozhat. Jogellenes magatartás hiányában pedig nem állnak fenn a kártérítésben való marasztalásának feltételei sem.

Az első- és másodfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította. Rámutatott, hogy az alperes a szerződéskötést megelőzően világos és egyértelmű tájékoztatást nyújtott a felperes részére, tehát nem sértette meg a Bszt. 40. § (1) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettségét, és a szerződéskötést sem kellett a Bszt. 54. § (1) bekezdése alapján megtagadnia. Az Új Ügylet mindezekre figyelemmel nem ütközik a felperes által megjelölt jogszabályokba és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg a jóerkölcsebe ütköző volta sem. A megtévesztésre és kényszerre alapított megtámadás határidejét a felperes túllépte. A szolgáltatások között pedig a rendelkezésre álló bizonyítékokból kitűnően nem áll fenn feltűnő értékaránytalanság. Az Új Ügylet ugyanis a Régi Ügylet veszteséges volta miatt eleve negatív piaci értékkel indult. Ez a negatív érték pedig a felperest - a szakértői számítások szerint - megillető reális opciós prémium összegét meghaladja. Nem kerülhetett sor az alperes kártérítésben való marasztalására sem, a per adatai szerint ugyanis az alperes nem tanúsított olyan jogellenes magatartást, amely kártérítési felelősségét megalapozná. Az óvadék fizetését és felhasználását pedig a felek közötti szerződés megfelelően szabályozza, az alperes az érvényes szerződés alapján az óvadékot jogszerűen vette igénybe, kártérítés fizetésére ezért ezzel összefüggésben sem kötelezhető.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A jogerős ítélet indokolása szerint a felperes a rendelkezésre álló bizonyítékokból kitűnően az ügyletkötés során a Bszt. 40. § (1) bekezdésének megfelelő tájékoztatást kapott az alperestől az Új Ügylet lényeges tartalmáról, spekulatív jellegéről és az ügyletben rejlő árfolyamkockázatról. A tájékoztatás alapján a felperes számára a szerződéssel kapcsolatos megalapozott döntéshozatalhoz szükséges minden lényeges információ rendelkezésre állt. Nem álltak fenn a szerződéskötés megtagadásának a Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott feltételei sem. Az alperes ugyanis csupán a szerződéses jogviszonnyal kapcsolatos együttműködési kötelezettségének tett eleget akkor, amikor tájékoztatta a felperest, hogy milyen kockázatvállalási hajlandóság esetében kerülhet sor a felek között korábban létrejött magas kockázatú ügyletekhez hasonló további ügyletek megkötésére. A tájékoztatás alapján a felperes saját elhatározásából, kényszertől mentesen maga döntött a perbeli ügylet megkötéséhez szükséges

kockázatvállalásáról és módosította ennek megfelelően a MiFID-kérdőív adatait. Az alperes tehát a Bszt.-nek a felperes által megjelölt rendelkezéseit nem sértette meg. Ezeknek a szabályoknak a megsértése a jogerős ítélet indokolásában kifejtettek szerint egyébként sem eredményezhetné a szerződés Ptk. 200. § (2) bekezdése szerinti semmisségét, a Bszt. ugyanis az ezekbe a rendelkezésekbe ütköző eljáráshoz más jogkövetkezményt fűz.

- [10] A másodfokú bíróság rámutatott arra is, hogy a felperes a per során az Új Ügylet jóerkölcsebe ütköző voltát sem igazolta.
- [11] A másodfokú bíróság szerint a szerződés feltűnő értékaránytalansága szintén nem állapítható meg. A felek ugyanis olyan pénzügyi spekulációs ügyletet kötöttek egymással, amelyben meghatározó szerepe van a szerencse elemnek, mivel az ügylet alapvető jellemzője a felperesnek az árfolyamkockázattal kapcsolatos elvileg korlátlan kockázatvállalása. Az ilyen ügyletek esetében pedig, amelyek lényeges eleme a kockázatvállalás és így jelentős mértékben szerencse elemet tartalmaznak, a bírói gyakorlat a feltűnő értékaránytalanság miatti érvénytelenséget a szerencse jellegre tekintettel nem tartja megállapíthatónak. A felperesnek egyébként a szerződés megkötésekor eleve tudnia kellett arról az állítása szerint feltűnő értékaránytalanságot engedményező körülményről, hogy az alperes által fizetendő opciós díjjal szemben az árfolyamkockázatból eredően nagyfokú kockázatot vállal. A szolgáltatások feltűnő értékaránytalanságára történő hivatkozása ezért rendeltetésellenes joggyakorlásnak minősül. A feltűnő értékaránytalanság vizsgálata körében egyébként is a szerződéses szolgáltatás és az ellenszolgáltatás értékét kell egybevetni, nem pedig a felet megillető szolgáltatás és az általa vállalt kockázat mértékét. A felperes feltűnő értékaránytalanságra alapított megtámadása ezért az általa megjelölt okból emiatt sem lehetett alapos. A felperes által állított feltűnő értékaránytalanság a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint ténylegesen nem is állt fenn. Az Új Ügylet ugyanis a veszteséges Régi Ügylet átstrukturálásával jött létre, így az értékarányosság vizsgálata körében a Régi Ügylet negatív piaci értékét is számításba kell venni. Ezt az értéket az alperes a partnerbankja számításaival igazolta, a csatolt bizonyíték tartalmát pedig a felperes felhívás ellenére sem vitatta. A kimutatás alapján megállapítható, hogy a Régi Ügylet negatív piaci értéke nagyobb, mint az a prémium, amely a felperest az Új Ügylet alapján a perben eljáró igazságügyi szakértő számításai szerint reálisan megilletné.
- [12] A szerződés megtévesztés, illetve kényszer miatti érvénytelenségére alapított, valamint a kártérítés megfizetésére irányuló kereseti kérelmek esetében a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtettekkel.
- [13] A felperesnek azt a csupán a másodfokú eljárás során előadott hivatkozását pedig, amely szerint az Új Ügylet amiatt is érvénytelen, mert a Régi és az Új Ügylet célját és gazdasági tartalmát tekintve egységesen egyetlen opciós ügyletnek minősül, és

így futamideje meghaladja az opciós jog kikötésének a Ptk. 374. § (2) bekezdésében meghatározott legfeljebb 5 éves időtartamát, nem találta megalapozottnak. A Régi és az Új Ügylet ugyanis jogi értelemben elkülönült egymástól, az Új Ügylet megkötése nem a vételi jog maximális időtartamát előíró jogszabályi rendelkezés megkerülését célozta, hanem annak érdekében jött létre, hogy a felperes a Régi Ügylet átstrukturálásával mentesüljön a számára kedvezőtlen árfolyamváltozásból eredő veszteségnek az eredeti elszámolási időpontban történő viselése alól.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [14] A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen - tartalmilag - az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az elsődleges vagy a másodlagos kereseti kérelmének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan pedig az elsődleges, másodlagos és a harmadlagos kereseti kérelmek körében az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

Kifejtette, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp. 163. § (2) bekezdését, 164. § (1) bekezdését, 177. § (1) bekezdését, 206. § (1) bekezdését, a Ptk. 200. § (2) bekezdését, 374. § (2) bekezdését, 375. § (4) bekezdését, valamint a Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontját.

- [15] Érvelése szerint a perben eljáró bíróságok az Új Ügylet feltűnő értékaránytalanságának vizsgálata során megalapozatlanul fogadták el az alperesnek azt a saját partnerbankja kimutatásával igazolni kívánt tényelőadását, mely szerint a Régi Ügylet lezárásakor az ügylet negatív piaci értéke mintegy 294.000.000 Ft volt. Ezt az alperesi állítást ugyanis az eljárás folyamán - a másodfokú bíróság iratellenes megállapításával ellentétben - mindvégig vitatta. A partnerbank kimutatása a tényállítás bizonyítására önmagában nem lehetett alkalmas, mivel az ügylet piaci értékének meghatározása olyan különleges szakértelmet igénylő kérdés, amelynek megválaszolása igazságügyi szakértői vélemény beszerzését igényli. Hangsúlyozta, a bizonyítás kötelezettsége e vonatkozásban az alperest terhelte, így a szükséges szakértői bizonyítás lefolytatásának elmaradását az alperes terhére kell értékelni. Megjegyezte, a másodfokú bíróság tévesen állapította meg azt, hogy az Új Ügylet megkötésekor tudnia kellett a feltűnő értékaránytalanságot előidéző körülmények fennállásáról. Az Új Ügylet megtévesztő elnevezése (árfolyamindex-swap) és jellege folytán ugyanis sem az ügylet közgazdasági értelemben vett valós tartalmát, sem a szolgáltatások tényleges piaci értékét nem ismerhette fel. A feltűnő értékaránytalanságra hivatkozása ezért - a jogerős ítélet indokolásában kifejtettekkel ellentétben - nem valósított meg rendeltetésellenes joggyakorlást. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság megalapozatlanul állapította meg azt

is, hogy a feltűnő értékaránytalanság körében keresetében nem a szerződéses szolgáltatások értékét állította szembe egymással. E vonatkozásban ugyanis – amint azt a beszerzett igazságügyi szakértői vélemény is megerősítette – az általa vállalt kockázat és az ennek ellentételezéseként az alperes által fizetendő opciós díj egymáshoz való viszonyát kellett vizsgálni és értékelni.

- [16] Állította továbbá a felperes, hogy a Régi és az Új Ügylet – amint az lényeges jellemzőik összevetése alapján megállapítható – céljukat és gazdasági tartalmukat tekintve egységet képeznek, az Új Ügylet megkötése ezért a vételi jog kikötésének maximális időtartamára vonatkozó jogszabályi rendelkezések szándékolt kikerülését eredményezte. A két ügylet funkcionális egységét igazolja az is, hogy az Új Ügylet megkötésekor külön óvadék elhelyezésére nem került sor, hanem a Régi Ügylet fedezeteként lekötött óvadék szolgált az Új Ügylet létrejöttét követően ez utóbbi ügylet fedezetéül. Az Új Ügylet mindezekre figyelemmel a Ptk. 200. § (2) bekezdése értelmében semmis, a nyilvánvaló semmisséget pedig a másodfokú bíróságnak észlelnie kellett volna.
- [17] Arra is hivatkozott a felperes, hogy az alperes a Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontjának megsértésével hívta fel az általa eredetileg kitöltött MiFID-teszt módosítására úgy, hogy a kockázatvállalási hajlandóság körében a korábbi válasza helyett más, magas kockázatvállalási hajlandóságra utaló választ adjon. A MiFID-teszt ugyanis olyan alkalmassági teszt, amelynek alapvető célja a befektetők védelme, így a teszt kitöltését az alperes semmilyen módon nem befolyásolhatta volna. A Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontjának megsértése pedig a szerinte megállapítható jogalkotói szándék értelmében – a jogerős ítélet indokolásában kifejtettekkel ellentétben – a szerződés érvénytelenségét eredményezi. Ha pedig az Új Ügylet semmissége ebből az okból mégsem állapítható meg, az alperesnek a Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontjába ütköző eljárása mint jogellenes magatartás alapot ad a kártérítési igény érvényesítésére.
- [18] Végül a felperes előadta, hogy az első- és másodfokú eljárás során tett valamennyi nyilatkozatát fenntartja, és azokat a felülvizsgálati kérelem indokaként is kéri értékelni.
- [19] A felülvizsgálati eljárás során a felperes a 2016. szeptember 19-én érkezett előkészítő iratában a felülvizsgálati kérelmét kiegészítette és arra is hivatkozott, hogy az Új Ügylet nem tartalmaz szerencse elemet, így a feltűnő értékaránytalanságra hivatkozásának nem volt akadálya.
- [20] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Érvelése szerint a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályokat.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [21] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján

alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül, és nem találta azt jogszabálysértőnek.

- [22] A jogerős ítélet felülvizsgálatára a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében jogszabálysértés miatt kerülhet sor. Ennek megfelelően a felülvizsgálati kérelemben a Pp. 272. § (2) bekezdése alapján meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, valamint elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett - hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felülvizsgálati kérelem kötelező tartalmi kellékei tehát a következők: a felülvizsgálati kérelemmel támadott határozat megjelölése, a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem, a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, a kérelem indokainak előadása.
- [23] A felülvizsgálat alapját képező jogszabálysértést a felülvizsgálati kérelemben egyrészt megfelelően szövegesen elő kell adni, másrészt konkrétan meg kell jelölni a megsértett jogszabályhelyet. A jogszabálysértés megjelölése a per során korábban előterjesztett beadványokra utalással nem teljesíthető; az ilyen hivatkozások az ítélkezési gyakorlat szerint érdemben nem vizsgálhatók (BH1995.99.). A felülvizsgálati kérelemnek tartalmaznia kell a kérelem, a jogszabálysértésre történő hivatkozás alapvető indokait is. Új tényekre ebben a körben nem lehet hivatkozni, és a kérelem indokainak előadását nem pótolhatja a per során előterjesztett különféle beadványokra történő hivatkozás sem.
- [24] Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatók, amelyek esetében ezek a követelmények maradéktalanul teljesültek [1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. és 4. pont].
- [25] A felülvizsgálati kérelmet a Pp. 273. § (5) bekezdése szerint nem lehet megváltoztatni. Ez egyrészt azt jelenti, hogy a felülvizsgálati kérelem előterjesztője - a kérelem benyújtására nyitva álló határidő elteltét követően - a Kúria döntésére irányuló határozott kérelmét nem módosíthatja úgy, hogy többet kér annál, mint amire az eredetileg előterjesztett kérelem irányult. Másrészt a felülvizsgálati kérelem megváltoztatásának tilalmára tekintetettel a kérelem előterjesztője a felülvizsgálati határidőn túl nem hivatkozhat olyan újabb jogszabálysértésre sem, amely az eredeti felülvizsgálati kérelemben nem szerepelt.
- [26] Mindezek értelmében a Kúria a felperes korábbi, az első- és másodfokú eljárás során tett nyilatkozataiban foglalt azon hivatkozásokat, amelyeket a felülvizsgálati kérelem kifejezetten nem tartalmaz, a jogerős ítélet felülvizsgálata során nem vehette figyelembe. Nem értékelhette továbbá a felülvizsgálati határidőn túl, 2016. szeptember 19-én érkezett felperesi előkészítő irat új, a felülvizsgálati kérelemben nem szereplő hivatkozásait sem.

- [27] Az ügy érdemét illetően a felperes az elsődleges keresete elbírálásával kapcsolatban a felülvizsgálati kérelmében a Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontjának megsértését állította. E vonatkozásban a Kúria maradéktalanul osztotta a másodfokú bíróság jogi álláspontját.
- [28] A Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontja úgy rendelkezik, hogy a befektetési vállalkozásnak meg kell tagadnia a befektetési szolgáltatási tevékenysége és a kiegészítő szolgáltatása keretében történő szerződéskötést, valamint a hatályban lévő keretszerződés alapján kapott megbízás végrehajtását, ha a Bszt. 44. § (1) bekezdése szerinti alkalmassági teszt eredménye nem teszi lehetővé az adott pénzügyi eszköz tekintetében kért szolgáltatás nyújtását az ügyfél számára.
- [29] A felperes a MiFID-teszt kitöltésekor eredetileg nem vitásan olyan válaszokat adott, amelyek alapján a perbeli devizaopciós ügylet megkötésére - megfelelő kockázatvállalási hajlandóság hiányában - nem kerülhetett volna sor. Nem volt azonban törvényes akadálya annak, hogy a felperes a válaszait saját elhatározásából utóbb önként megváltoztassa és a kockázatvállalási hajlandósága más, magasabb szintjét nyilvánítsa ki; mindezt a Bszt. 54. § (1) bekezdés e) pontja sem zárja ki. Arra vonatkozó bizonyítékok pedig a perben nem álltak rendelkezésre, hogy az alperes felhívta volna a felperest a válaszai módosítására vagy egyéb kifogásolható módon befolyásolta volna a teszt kitöltését. A csatolt okiratok szerint az alperes csupán arról tájékoztatta a felperest, hogy az eredeti válaszaiból kitűnő kockázatvállalási hajlandóság mellett a perbelihez hasonló ügyletek megkötésére nem kerülhet sor. Az ilyen tájékoztatás nyújtását viszont sem a Bszt., sem más jogszabályok rendelkezései nem zárják ki. A módosított MiFID-teszt eredménye szerint pedig nem volt akadálya az Új Ügylet megkötésének. Az alperes tehát a Bszt. 54. § (1) bekezdését nem sértette meg, így szükségtelen volt annak vizsgálata, hogy e jogszabályi rendelkezés megsértése egyébként a szerződés semmisségét eredményezte volna-e, ebben a kérdésben a Kúriának nem kellett állást foglalnia.
- [30] Megalapozatlanul állította felülvizsgálati kérelmében a felperes azt is, hogy az Új Ügylet megkötése a vételi jog maximális időtartamára vonatkozó előírások kikerülését célozta. Vételi jogot a Ptk. 375. § (4) bekezdése folytán alkalmazandó 374. § (2) bekezdése értelmében valóban legfeljebb 5 évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás pedig semmis. A perbeli devizaopciós szerződések, a Régi és az Új Ügylet azonban jogi értelemben egymástól elkülönült, önálló szerződések. A felek - amint az a rendelkezésre álló okiratok alapján egyértelműen megállapítható - a Régi Ügylet megszüntetése mellett állapodtak meg az újabb devizaopciós szerződés, az Új Ügylet megkötésében. Az Új Ügylet futamideje pedig nem érte el a Ptk. 374. § (2) bekezdésében meghatározott maximális időtartamot. A felperes ebben a körben kifejtett jogi álláspontját nem támasztják alá a szerződéseknek az óvadékkal kapcsolatos rendelkezései sem. Az Új Ügylet kikötései

szerint ugyanis a felperesnek az ügylet biztosítása érdekében óvadékot kellett nyújtania. Az a körülmény, hogy a Régi Ügylet lezárásakor az ahhoz kapcsolódóan adott óvadék összegét az alperes nem utalta vissza a felperesnek, hanem az Új Ügylet óvadékának biztosításához azt felhasználták, jogi szempontból nem jelenti, hogy a két ügylet biztosítéka azonos volt; ez az eljárás nyilvánvalóan csak a felesleges pénzmozgás elkerülését szolgálta.

- [31] A két devizaopciós szerződés, a Régi és az Új Ügylet futamideje egybeszámításának tehát nincs jogi alapja. A felperes által megjelölt semmisségi ok erre figyelemmel nem áll fenn. Szükségtelen tehát annak vizsgálata, hogy a másodfokú bíróságnak a semmisségi okok fennállását egyébként milyen esetben kell hivatalból észlelnie.
- [32] A másodlagos, a szolgáltatások feltűnő értékaránytalanságára alapított kereseti kérelme elbírálásával kapcsolatban a felperes a felülvizsgálati kérelmében egyes eljárási szabályok megsértésére, így a Régi Ügylet negatív értékének meghatározásával kapcsolatban megalapozatlanságra, bizonyítatlanságra és iratellenességre hivatkozott. Emellett azt adta elő, hogy a szerződéskötéskor nem ismerhette fel a szolgáltatások feltűnő értékaránytalanságát, valamint hogy az értékaránytalanság vizsgálata során az általa vállalt nagyfokú kockázatot kell a részére a szerződés alapján fizetendő opciós díj összegével összemérni.
- [33] A másodfokú bíróság ugyanakkor ezt a kereseti kérelmet a jogerős ítélet indokolásából kitűnően - az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérően, amely e vonatkozásban a Régi Ügylet lezáráskori negatív piaci értékének tulajdonított döntő jelentőséget - alapvetően azért utasította el, mert úgy ítélte meg, hogy az Új Ügylet olyan pénzügyi spekulációs szerződés, amelynek alapvető eleme a nagyfokú kockázatvállalás, és ebből eredően jelentős mértékű szerencseelemet tartalmaz, az ilyen szerződések esetében pedig a feltűnő értékaránytalanság nem állapítható meg. Emellett a másodfokú bíróság csupán másodlagosan utalt arra, hogy a felperesnek az állítása szerint feltűnő értékaránytalanságot eredményező azon körülmény fennállásáról, hogy a szerződés alapján őt megillető opciós díjjal szemben nagyfokú kockázatot vállal, eleve tudnia kellett, így a feltűnő értékaránytalanságra hivatkozása rendeltetésellenes joggyakorlásnak minősül. Szintén csupán az elutasító döntést alátámasztó további, harmadlagos, illetve negyedleges érvként jegyezte meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes nem a megfelelő szolgáltatásokat mérte össze egymással a feltűnő értékaránytalanságra hivatkozása körében, valamint hogy a feltűnő értékaránytalanság a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint nem is áll fenn. Az Új Ügylet ugyanis negatív előjelű, veszteséges ügyletként indult, a veszteség figyelembe veendő, a Régi Ügylet negatív piaci értékével azonos összege pedig a rendelkezésre álló bizonyítékok szerint meghaladja a felperest a szakértői számítások szerint megillető piaci mértékű opciós díj összegét.

- [34] A kereseti kérelem elutasításának a jogerős ítélet indokolásában rögzített elsődleges, alapvető indokát viszont a felperes felülvizsgálati kérelmében nem kifogásolta, e vonatkozásban jogszabálysértésre nem hivatkozott, a szerinte megsértett konkrét jogszabályhelyet nem jelölte meg. A felülvizsgálati eljárás során 2016. szeptember 19-én előterjesztett beadványában a felperes konkrét jogszabályi hivatkozás nélkül kifejtette ugyan, hogy a jogerős ítéletet ebben a körben is jogszabálysértőnek tartja, és röviden előadta álláspontja indokait is. E hivatkozása azonban a jogerős ítélet felülvizsgálata során a Pp. 272. § (2) bekezdése és 273. § (5) bekezdése értelmében - a korábban részletezettek szerint - nem vehető figyelembe. A Kúria ezért a jogerős ítéletnek a szolgáltatások feltűnő értékaránytalanságára alapított igényt jogerősen elutasító rendelkezését - az elutasítás elsődleges indokát érintő joghatályos felülvizsgálati kérelem hiányában - érdemben nem vizsgálhatta felül, hanem abból kellett kiindulnia, hogy az ügylet nem feltűnően értékaránytalan. A kereseti kérelem elutasításának további indokaival kapcsolatban a felülvizsgálati kérelemben előadottakat, így azt, hogy a felperesnek tudnia kellett-e az általa állított feltűnő értékaránytalanságot előidéző körülményekről, hogy a felperes megfelelő szolgáltatásokat mért-e össze egymással a feltűnő értékaránytalanságra hivatkozásakor, illetve hogy a Régi Ügylet negatív piaci értéke mekkora volt, és ezzel összefüggésben a jogerős ítélet tartalmaz-e iratellenes megállapításokat, mindezekre tekintettel érdemben nem vizsgálta.
- [35] A felperes felülvizsgálati kérelmében azt is sérelmezte, hogy a perben eljáró bíróságok alaptalanul utasították el a kártérítési igényét. E vonatkozásban azonban megsértett jogszabályhelyet nem jelölte meg, és a Ptk. 272. § (2) bekezdésében foglaltak szerint előírt módon indokát sem adta annak, hogy e körben a jogerős ítéletet miért tartja jogszabálysértőnek. Ebben a részében ezért a Kúria a jogerős ítéletet érdemben szintén nem vizsgálhatta felül.
- [36] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [37] Az alperes a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségét megfizetni. A felperest megillető ügyvédi munkadíj ÁFA-t is magában foglaló összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3 § (1), (2), (5) és (6) bekezdései alapján a pertárgyérték és a kifejtett jogi képviselési tevékenység mérlegelésével állapította meg.
- [38] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. szeptember 20.

Dr. Vezekényi Ursula s.k.a tanács elnöke, Dr. Farkas Attila s.k.
előadó bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül: